

PITÄJÄNTUVAN RAKENTAMINEN VUONNA 1854

Vuoteen 1854 saakka kirkko oli mäntsäläläisten ainoa julkinen kokoontumistila. On muistettava, että tuolloinen kirkko oli Mäntsälän vanha puukirkko, joka purettiin nykyisen tiilikirkon valmistuttua 1860-luvulla. Vanhan kirkon sakastissa pidettiin mm. pitäjänkokoukset, jotka olivat seurakunnan päätöksentekoeelin.

Tämä pitäjäntupa rakennettiin varsin nopealla aikataululla vuoden 1854 kuluessa. Alun pitäen tarkoituksena oli rakentaa leikkaushuone piirilääkärin tekemiä ruumiinavauksia varten. Tässä asiassa pitäjäläisiä oli patisteltu rakennustöihin jo 1840-luvulta lähtien. Pitäjäläiset eivät kuitenkaan suhtautuneet kovin innostuneesti ylimääräiseen rakennusvelvollisuuteen. Rakennustöihin ryhtymistä viivyteltiin vuodesta toiseen eri syihin vedoten. Vasta uusi ja tarmokas nimismies A. Waselius sai 1850-luvulla vauhtia hankkeeseen.

Pitäjänkokous oli asettanut talvella 1854 erillisen toimikunnan valmistelemaan leikkaushuoneen rakentamista. Tämä toimikunta teetti piirustukset, joissa oli keksitty yhdistää leikkaushuone ja pitäjäntupa ("Socknestuga och obductionsrum") samaan rakennukseen. Pitäjäntupa rakennettiin todella ripeään tahtiin kesällä 1854. Työn jälki ei vielä ollut kovin kestävä, sillä seuraavina vuosina tupaa oli korjailtava perusteellisesti.

LEIKKAUSHUONEESTA KUNNANTUVAKSI 1800-LUVUN LOPULLA

Vei aikansa ennen kuin pitäjäntupa vakiinnutti paikkansa kuntalaisten kokouspaikkana. Ennen 1890-lukua tuvassa ei ollut vakituista asukasta, joka olisi pitänyt huolta rakennuksen kunnosta. 1860-luvun suurina nälkävuosina pitäjäntupa palveli tilapäisesti mm. sairashuoneena. Seuraavalla vuosikymmenellä tupa pääsi pahoin rapistumaan. Piirilääkäri teki tuvassa edelleen ruumiinavauksia, mutta 1890-luvulla nämä toiminnot päätettiin siirtää uuteen rakennukseen, joka valmistui hautausmaalle.

Vuoden 1865 kunnallisasetuksen mukaan kuntien hallinto oli erotettava seurakuntien hallinnosta. Tämän myötä maalaiskuntien päätöksentekoeelimiksi tulivat kuntakokous ja kunnallislautakunta. Mäntsälässä näiden toimielinten kokoontumispaikaksi vakiintui 1800-luvun lopulla pitäjäntupa. Myöhemmin tuvassa pidettiin 1930-luvulle saakka myös kunnanvaltuuston kokoukset.

Lisätietoa:

Mäntsälän historia, osa II, s. 445-448.